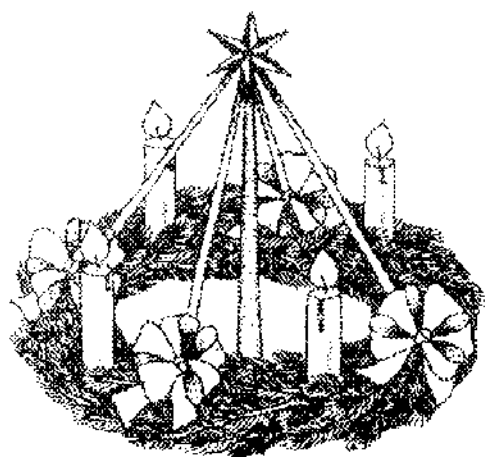

KATOLIKUS ÉLET

KISTARCSA

ÉBRENLÉT

Advent az egyházi év kezdete. Advent eljöveteit, megérkezést, közeledést jelent. Az egyházi szóhasználatban az advent elsősorban a karácsonyt megelőző négy vasárnapot jelenti, mely megelőzi Krisztus születését. Felidézi az Ószövetséget, melyben Isten kiválasztott népe évezredek keresztül várta a megígért Megváltót, a Messiást. Ez a várakozási idő Krisztus születésével már beteljesedett. Krisztus Urunk földi küldetésében ígéretet tett, hogy a világ végén újra eljön. De addig is készenlétet, éberséget vár tőlünk.

Jézus figyelmeztetése így szól: „Legyetek éberek, legyetek készen!” Az ébrenlét az Újszövetség-i Szentírásban, többek között szerepel a getszemáni kertben virrasz-

tó Jézus szavaiban, amikor az alvó apostolokat figyelmezteti: „Virrasszatok, és imádkozzatok.” Amikor az emberek megkérdezik az Úr Jézustól, mikor lesz a világ vége, ilyen figyelmeztetést kaptak: „Legyetek éberek, vigyázzatok, mert nem tudjátok sem a napot sem az órát.” Ilyen és ehhez hasonló figyelmeztetések hangzottak el Jézus ajkáról. De több helyen szerepel, mint alapvető keresztény emberi magatartás: Szent Pál a Korinthusi híveinek (Kor 16.13.) írja: „Vigyázzatok, tartsatok ki állhatatosan a hitben.” Szent Péter így kérlel levelében (1 Pt 5, 8) „Józanok legyetek és vigyázzatok.” Amikor Szent Pál Kisázsiában, Milétusz kereskedéséről, híres városban járt szinte könyörögve kérte híveit: „Legyetek éberek és jegyezzétek meg, hogy három éven át éjjel nappal szünet nélkül könnyek között figyelmeztettek titeket.” Az éberség szó a keresztény ember életében egy állandó készenlétet, egy szolgálatot jelent. Az éberség a virrasztás egészen más, mint az álmatlanság. Az álmatlanság egy negatív állapot. Aki virraszt, ébren van, az vigyáz valamire, valakire. Aki virraszt az készenlétben áll, hogy tudjon segíteni, amikor kell. Az őrt álló katona vigyáz a táborra, vigyáz bajtársaira. Az édesanya virraszt a beteg gyermeke ágya mellett. A keresztény ember is virraszt. Vár valakit, Krisztust. Vele akar találkozni. Nem tudja mikor lesz ez a találkozás. Ezért kell neki ébernek lenni, virrasztani.

Az ember éber és virraszt, ha észreveszi azt, ami igazán lényeges, ami a szemnek sokszor láthatatlan. Éber az ember, ha észreveszi embertársai baját, bánatát, fájdalmait, örömét, megpróbáltatását. Együtt érez vele, ha nem is tud úgy segíteni, ahogy kellene, de figyelemmel kíséri életét. Éber az ember, ha észreveszi rossz környezetének bűnre való csábítását, amikor a kísértő el akarja szakítani Istentől. Tud nemet mondani a rossz felé, és ígéretet a jó felé. Nem könnyű feladat, de tenni kell. Éber az ember, ha észreveszi Isten közelségét. A keresztény lélek csodálatos szép tulajdonsága, ha tud kapcsolatot tartani Istennel. A mindennapi élet rohan, lüktet és csábít, de ebben a rohanó életben ott van Isten is. Szól, sűg, kopogta, jelentkezik. Észre kell vennem. Ha éber vagyok, ha virrasztok, akkor észre tudom venni. Éber az ember, ha jövőjét akarja biztosítani. Itt nem az a baj, hogy nem akarjuk jövőnket biztosítani, hanem az a probléma, hogy csak a földi jövőnket akarjuk biztosítani. A földi dolgokért mindent, az örök értékekért keveset, vagy semmit. Hasonlatot is mond az Úr Jézus. Két földműves ember, és a két malomban dolgozó háziasszonyról. Mindannyian végzik feladataikat. A kettő férfiből és nőből mégis csak egy-egy kap jutalmat, amint a Evangélium írja: „Az egyiket felveszik, a másikat ott hagyják.” Miért történhetett ez meg? Miért bünteti Isten mindkét párból az egyiket? Nem talál-

lunk rá más magyarázatot, csak azt, hogy az egyik a túlterheltség miatt a lelkiéletéről megfélekedett, a másik viszont a munkája közben is tudott Istennel foglalkozni, tudott az égre tekinteni. Éber az ember, ha csendben észrevétlenül rátalál Istenre. Isten nem lármában, zajban, hanem csendben ajánlja magát. Ezt észre kell venni. Ha Isten sugallatában szól, szólít, hozzuk rendbe lelkünket. Még ma. Ne halogassam, holnap talán már késő lesz. A jó Isten Szent Pál szavaival figyelmeztet bennünket, és sürget. „Éljünk tisztességesen, ne evésben, ivásban, részegeskedésben, ne kicsapongásban és tobzódásban. Inkább öltsetek magatokra Jézus Krisztust.”

Tegyük fel magunknak a kérdést. Hogy igazán ébrenlétben, készenlétben legyünk, mit tegyünk most adventi időben. Csendes elmélkedő ima több szerepeljen életünkben. Többet foglalkozzunk Istennel. Keressük a csendet, hangos lármás helyeket kerüljük. Advent csodálatos személyét Szűz Máriát figyeljük, kérjük közbenjárását. Többet imádkozzunk, mint máskor. Tudjunk bűnbánatot tartani, rendet teremteni lelki világunkban. Végezzünk jó szentgyónást.

Somlai József plébános

Adventi ima

Jöjj, Jézus, Dávid Fia,
Isten Fia, Mária Fia!
Jöjj, fény igéje, oszlasd szét
értelmem és szívem homályát!

Adj nekem oly nagy hitet,
Hogy megláthassalak az úton
s kövessék emésztő vággyal,
hogy te légy az én vezetőm!

Nézz rám, Uram, s szemem megnyílik,
hogy szemlélje arcod szépségét,
lássa végtelen jóságodat,
most, mikor még zarándokként járok,
s majd mindörökké az élők földjén. Amen.
*Középkori latin szövegből fordította
Váradi Béla*

Itt járt a Mikulás

Hólepte tájon
Mikulás szánon,
Puttonyában sok ajándék,
Csupa gyerekálom.
Kismadár az ágon,
Mókus a fákon,
Csilingelő havas szánnak
Integetnek párszor.
Fut a szán messze,
Ott lesz reggelre,
A sok gyerek mire felkel
Csizmája megtelve.

Berecz Ilona

Várakozás

A táj alszik. Vastag, fehér
Takaróját fázósan teríti szét.
Keleten szél támad
És eljön a Kárpátokon át.

De vár ma az éjszaka
Csöndje másra:
Harangkondulásra
A csengő dallamára
A gyermek mosolyára.

Apró csodákra.

És egy kézre, mely lelkeket
Emel fel az égig.
Szavakra, hogy értsétek,
Kik nem értik:

Valahol, nagyon régen
Egy Gyermekek született.
Karácsonykor éppen.

Ünnep van. Halk szavú.
Hó lepi a tájat.

A szívek szeretetre várnak...

Jávora Mária

Szeplőtelen fogantatás ünnepe

(december 8.)

Noha a Boldogságos Szűz Mária Szeplőtelen Fogantatásának tételét IX. Piusz pápa 1854. december 8-án mondotta ki nimitóhiyatala péteri magasából kötelező erővel, a dogmának hosszabb előtörténete van, mintsem gondolnánk. A szent-hagyományban ez a hittétel is bejárta a dogmafejlődés útját, eleinte feltűnés nélkül, az egyéni jámborság, lelkiélet vidékein; majd amikor fontosabb személyiségek, püspökök, teológusok töprengtek rajta, mind többen érdeklődtek a megtestesülés e távoli előkészítésének misztériuma iránt, de nem kevesen akadtak olyanok is, akik vitatták, tagadták a Szeplőtelen Fogantatást.

XI. Kelemen pápa 1708-ban az egész egyház számára nyilvános ünneppé tette. Az 1846-ban megválasztott IX. Piusz pápa világegyház püspökeit meghívta Rómába.. A bíborosi testület 1854 novemberében négyszer ülésezett, majd december 1-jén a pápa jelenlétében titkos konzisztóriumot tartottak, amelyen IX. Piusz ismertette a dogma szövegét, előtörténetét, és a bíborosok véleményét kérte a kihirdetés megtételéről. Mivel a válasz kedvező volt, kijelölte a dátumot. December 8-án a Szent Péter-bazilikában IX. Piusz pápa intonálta térden állva a Veni Creator himnuszt, majd az ineffabilis Deus kezdetű bullát maga olvasta föl. Végül megindult hangon segítségül hívta a Szentháromságot és az apostolfejedelmeket és kihirdette a kötelező erejű megerősítést. A jelenlévőket a dogma szövegének előszöri hallása lenyűgözte. Ezt követően, általános megindultság közepette a pápa intonálta a Te Deum himnuszt, megildott egy aranyból készített, díszes műű koronát, s azzal a IV. Sixtus kápolnájában álló Szűz Mária-szobrot megkoronázta. Az ünnepnap estéjén egész Róma fényárban úszott.

A DOGMA SZÖVEGE A KÖVETKEZŐ: „A kimondhatatlan Isten (...) kezdettől fogva és a századok előtt egyszülött Fiának anyát választott és rendelt, hogy a Fiú testet öltve az idők boldog teljességében tőle megszülessék. Ezt az anyát az összes teremtményekhez képest annyira megajándékozta a szeretetével, hogy egyedül benne lelta a saját akaratához legközelebb álló tetszését. Ezért messze megelőzve az összes Angyali Szellemeket és az összes szenteket, oly családosan elhalmozta Őt minden égi kegyajándék bőségével istenségének kincsesházából, hogy ő maga a bűn minden szennytől mindig teljesen mentesen és egészen szépen és tökéletesen az ártatlanság és a szentség teljességének azt a példáját adja, amelynél nagyobb az Isten alatti világban nem képzelhető, és el sem lehet gondolni, hogy Istenen kívül bárki elnyerhesse.

Mária életének boldog kezdetére gondolunk ezen az ünnepen. Arra, hogy ő mindig és egészen Isten kegyelmében Őt, fogantatásától kezdődően igaz volt az Isten előtt, nem úgy mint mi. Röviden összefoglalva, ez annak a hittételnek a lényege, amelyet IX. Piusz pápa 1854-ben ünnepélyesen kihirdetett.

Érdeemes elgondolkodni azon, hogy mit jelent mindez számunkra. Ez a dogma először is azt jelenti, hogy emberi élet kezdete fontos, és Istentől való. Nemcsak a világ, nemcsak Mária, hanem a mi életünk kezdeténél is ott volt az Isten. Tőle van minden kezdet, és a kezdetben rejtett módon már - minden szabadság és egyéni felelősség ellenére - benne van a vég is, amire a kezdet irányul. I tittel valljuk, hogy Isten bölcsessége és szeretete szerint alakul az életünk. Mielőtt még szabad elhatározásunkkal elgondolkoznánk azon, hogy hogyan akarjuk alakítani életünket, már ott vagyunk a földön, meghozzá egészen meghatározott korlátokkal és kiindulási helyzettel. Megtehetjük azt is, hogy nem veszünk tudomást erről a meghatározottságról (bűnösségünk; megváltásra való rászorultságunk), de ennek ellenére egy olyan helyzetbe születünk bele, amelyen még ha akamánk se tudnánk változtatni. Mindnyájunk életének kezdeténél ott van az embert teremtő és üdvözíteni akaró Isten. Többek között azért is, mert a szellemi és halhatatlan lelkünket Isten közvetlenül teremtette, az nem a szülők alkotása. Nemcsak Mária, hanem mi is olyanok vagyunk teremtve, hogy meg van bennünk a képesség az Istennel való kegyelmi közösségre. Máriát a szabadító Isten már születése előtt megszabadította az áteredő bűntől, bennünket pedig születésünk után néhány hónappal (gyermekkereszttség) szabadít meg az áteredő bűn terhétől. A mi életünk kezdeténél is meghatározó módon ott van az Isten, még akkor is, ha erre nemigen szoktunk gondolni. Nyugodtan mondhatjuk, hogy az Isten Máriában különleges módon szeretett egy embert. **De Istennek ebben a Mária iránti szeretetében benne vagyunk mi is. Ezért Mária szeplőtelen fogantatásának ünnepén arra is gondolunk, hogy Isten Máriában magát az embert szereti.** Azért gondolta el Máriát, mert azt akarta, hogy amikor majd a Fiú, a második isteni személy emberré lesz, valaki foganja azt, aki hozzánk hasonló ember, de általa Isten önmagát adja a világ üdvösségéért.

Mindaz, ami Mária életében történt, értünk emberekért, a mi üdvösségünk érdekében történt. A liturgia szavaival élve hittet valljuk, hogy Szűz Máriában "felvirradt számunkra az üdvösség hajnala". Azért ünnepeljük meg Mária életének kezdetét, mert "belőle rímadt üdvösségünk Napja" (vö. Kisboldogasszony ünnepe, kezdőének).

Ha valahol fényt gyűjtanak, az nekünk is világít, még akkor is, ha mi semmit sem tettünk a világosság érdekében. Számunkra is vigasztaló és boldogító igazság az, hogy a hatalmas Isten letekintett az ő szolgáló leányára, Fiának leendő anyjára, hiszen az ő életének boldog kezdete már elveszithetetlenül magában rejtegette a boldog véget: a Megváltót és a megváltás művét, amelynek mindnyájan használóivá vagyunk.

Korbély Géziáné

SZENT ANDRÁS APOSTOL

Ünnepét a naptárak november 30-ra teszik. Rómában a 6. század óta ünneplik.

„Istenünk, ki Szent Andrást apostoloddá és vértanúddá tetted itt a földön, kérünk, engedd, hogy Egyházad állandó pártfogója legyen a mennyben!”

Szent János elbeszélése szerint András egyike annak a két tanítványnak, akik először követték Jézust. Kezdetben Keresztelő János tanítványai közé tartozott, de amikor meggyőződött róla, hogy Jézusban megtalálták a Messiást, hozzá csatlakozott. Ezért vitte el Jézushoz a testvérét, Simon Pétert is (Jn 1,35--42). A Márk- evangélium szerint Jézus maga hívta meg Simonnal és Zebedeus fiaival, Jakabbal és Jánossal együtt a Galileai-tó

partján. András jelen van, amikor Péternek, Jakabnak és Jánosnak az utolsó időkről beszél Jézus az Olajfák hegyén (Mk 13,3), és Fülöppel ő viszi a pogányokat Jézushoz az utolsó napokban (Jn 13,22).

Az újszövetségi apokrif iratok, különösen az András Cselekedetei sok részletet közölnek az apostol életéből, de ezek történelmi hitelessége nagyon kérdéses. Az apostolok szétválása után András Kisázsia tartományban a Fekete-tengertől délre fekvő vidéken, Thrákiában és Görögországban hirdette az evangéliumot. Biztosnak látszik a hagyomány az az adata hogy 60-ban az achaiai Petra városában keresztre feszítették. Keresztjének szarait nem dérekszögben, hanem átlósan ácsolták, ezért nevezik András-keresztnek ezt a formát.

Ereklyéit a 4. századtól Konstantinápolyban őrizték, 1208-ban erőszakkal vitték át Amalfiba. II. Pius pápasága idején, 1462-ben a fejet Rómába vitték. 1964-ben, a keleti és nyugati Egyház kiengesztelődésének jeleként a pápa átadta a konstantinápolyi pátriárkának, és Petrába, vértanúsága helyére került vissza.

András életéről -- aki az elsők között követte Krisztus hívó szavát: „Jöjjetek utánam, én emberhalásszá teszek titeket” -- az evangéliumokból keveset tudunk meg. Annál többet mond el az András Cselekedetei című apokrif könyv. Elbeszéli, hogy milyen viszontagságok közepette vitte Krisztus örömhírét András apostol Órményország napégette pusztaságain, Kurdisztán szakadékos hegyein át a Fekete-tenger partjáiig. Feltűnik a szkíták földjén is, és hirdeti az evangéliumot a nomád pásztorok és vadászok sátraiban. Végigjárja Thrákiát és Görögországot, míg végül Achaiában Aegeas prokonzul elé állítják.

A helytartó megkérdezte tőle: „Te vagy az az András, aki lerontod a bálványok templomát, és az embereket abba a babonás szektába csábítod, amelynek kiirtására a római császárok parancsot adtak?” András így válaszolt: „A római császárok még nem ismerték föl, hogy Isten Fia minden ember üdvösségeért jött el”, és meggyőző tanúságot tett Jézus mellett.

Aegeas kifakadt: „Csodálkozom rajta, hogy értelmes ember létedre hogyan tudsz olyan valakit követni, akiről magad mondod, hogy keresztre feszítették.” Erre András elmagyarázta, hogy Jézus kereszthalála misztérium, és hajlandónak mutatta magát arra, hogy e misztériumról többet is elmondjon, ha a helytartó hallani akarja. Aegeas így felelt erre: „Én türelemmel meghallgatlak, de ha te utána nem teszed meg engedelmesen, amit mondok neked, magad is megtapasztalhatod a kereszt misztériumát!”

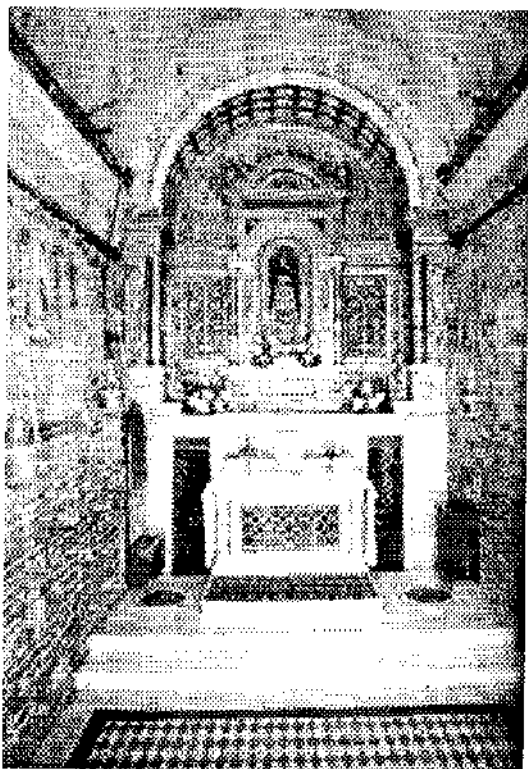
András egy nagy beszédben föltárta a kereszt által történt megváltást. A helytartó egyre türelmetlenebbül hallgatta. Végezetül börtönbe küldte, hogy András rájöjjön: teljesen értelmetlen dolog önként a kereszthalált vállalni és kitenni magát a legszörnyűbb kínoknak. Amikor a legválogatottabb kínzások sem törték meg, parancsot adott, hogy feszítsék keresztre.

Amikor András megpillantotta a számára készített keresztet, hangosan fölkiáltott: „Üdvözlégy, szeretett kereszt! Te szépséget és ragyogást nyertél az Úr tagjaitól. Mert mielőtt az Úr fölszállt volna reád, a föld rémülete voltál, most azonban rajtad keresztül az én Uramhoz megyek!”

Miután megfeszítették, két napig függött András a fán, s a legenda szerint ő maga tartotta vissza az embereket attól, hogy levegyék. A harmadik napon véget értek kínjai. Halála pillanatában csodálatos fény ragyogta körül, és Krisztus hűséges vértanúja látta, hogy dicsőségében jön el érte az Úr.

Göttli-Könyves Kinga

December 10. – A Szűzanya házának, a loretoi Szent Háznak az ünnepe

A világ egyik leghölgesebb helye egy egyszerű kis házacska, ahol a történelem legkülönlegesebb eseménye történt: itt mondott „igen” Mária az Istennek, és ezzel az igennel az emberiség történelme örökre megváltozott: Mária „igenje” lehozta Istent a földre. Ez a hely a Szűzanya háza, amely Olaszországban, Loreto városában található. Loreto több mint 700 év óta a katolikus világ egyik legjelentősebb zarándokhelye. „A loretoi Szent Ház a Szűzanya első igazi nemzetközi kegyhelye, évszázadok óta a keresztény Mária-kultusz lüktető szíve...” – olvashatjuk abban a levélben, melyet II. János Pál pápa a kegyhely 700 éves jubileumára írt. 700 éve milliók zarándokolnak ide évente, hogy megnézzék a szobácska falait, ahol Gábor angyal megjelent Máriának, hogy hírül adja neki, hogy Isten Anyja lesz, és ahol Jézus élt Józseffel és Máriával. Ezeket a köveket megszentelte a Szent Család jelenléte és mindennapi élete, néma és örök tanúi annak, hogy az Isten Fia a földön járt.

Történelmi és régészeti kutatások kétséget kizáróan bizonyítják, hogy ez a ház valóban Szűz Mária háza, amely Názáretben két részből épült: az egyik egy sziklába vésett barlang, amelyet a Szentföldön, Názáretben ma is a megtestesülés bazilikájában tisztelünk, a másik része az a kőház, amely itt látható. A Szent Ház eredetileg három, egyszerű kövekből álló falból épült, a keleti fal, ahol most az oltár áll, nyitott volt a Názáretben található barlang felé. A loretoi Szent Ház köveit a Szentföldről 1291-ben, hajókon szállították át Európába. Az iszlám

hódítások elől menekítették előbb Horvátországba, azután Olaszországba. 1294. december 10-én érkezett a Szűzanya názareti háza Loreto városába - ezért ez a nap lett az ünnepnapja, amelyet minden évben nagy ünnepélyességgel megünnepelnek.

A Szent Házat egy gyönyörű, reneszánsz stílusú bazilika zárja magába. A Szent Ház fölött a kupola tele van éneklő, zenélő, aranyozott angyalokkal, akik a loretoi litániát éneklik. Először itt, a Szűzanya loretoi házában hangozott el egységes műként ez a litánia, amelyben a Szűzanyát különböző megszólításokkal dicsérik, kérieljük. A zarándokok megtanulták, és saját hazájukban elterjesztették. 1601-ben VIII. Kelemen pápa az egész katolikus egyházban hivatalossá tette. II. Gyula pápa kívánságára 1507-ben a híres építész, Bramante márványborítást álmódott a ház fölé, amely a Szűzanya életének jelenségeit és a ház történetét márványba foglalva mutatja be. A sokmillió zarándok térde már vájatot vésett a márványalapba, ahogy a Szent Ház felé közeledve térden csúszva könyörögnek a Szűzanyához. A márványfoglatba épített vasrácsok a szentély körül a lepantói csatában kiszabadított keresztények láncából készültek.

A márványborításban mint gyönyörű ékszerdobozban található a Szűzanya háza. Ez az a Szentély, amely egyesíti az eget és a földet, mert Mária Szívében egyesül a föld és az ég. Mária, József és Jézus háza a mi otthonunk is. Mária házában és szívében otthonra találunk. Ott van az otthonunk, ahol az édesanyánk. Aki idejön, az hazajön. Amikor az ember belép a Szűzanya házába, egyedülálló lelki élményt él át itt, az angyali üdvözlés színhelyén, a Szent Család otthonában. Ezek a kövek némán regélnek. A zarándokok megrendülten imádkoznak, és legszívesebben magukhoz ölelnék Mária házat. Mindenképpen szeretnének itt hagyni magukból egy darabot: egy könnycseppet, egy örömet, egy fájdalmat, egy könyörgést, vagy egy emléket. Több mint 200 szent és boldog, számos pápa és sokmillió zarándok járt itt azért, hogy átöleljék ezt a földet, a köveket, hogy magukba szívják Mária „igenjét”. Borromei Szent Károly a küszöbön várakozott egy éjszakán át, csak azután, megtisztult lélekkel lépett be Mária házába. Itt járt Lisieux-i Szent Teréz nővéreivel, hogy magához vegye az Oltáriszentséget. Itt imádkozott Liguori Szent Alfonz, Teréz anya nővértársával ott állt az ajtóban, és nagyon meghatóan imádkozott. Ebben a házban meghaljuk Mária „igenjének” dallamát. Aki idejön, az a Magnificat a szívében távozik innen. Mindenfelől zenekarok jönnek ide azért, hogy Máriát dicsérik, mert Mária „igenje” volt a legszebb muzsika, amely ember szívéből valaha is fakadt. Itt van a világ egyik legszebb és legkevesebb ismert múzeuma és képtára. Mindenki szeretne itt emléket hagyni – sok emlék található itt híres történelmi személyektől, pl. Kolombusz a hajójának másolatát, Sobieski a bécsi csatában szerzett legértékesebb hadizsákmányát küldte ide. Egy arra járó biciklista hálából ráírta egy zsebkendőre: „Szeretek, Madonna” – és ezt hagyta ott emlékül.

Advent folyamán, amikor Urunk születésének ünnepére készülve szívünkben újra átéljük Urunk megtestesülésének titkait, lélekben eljövünk Mária házába, oda, ahol „az Úr angyala köszönté Szűz Máriát...”.

Szilágyi Mária

December 6. Szent Miklós püspök

Az egész keleti egyházban egy szent sem volt oly népszerű, mint Szent Miklós, kinek neve görög nyelven azt jelenti: „a nép győzője”. Híre a nyugati legtöbb vidékére is hatott és nagyszámú templomot emeltek a tiszteletére. Patara városában született, Liciában.

Már bölcsőjében csodákat művelt. Születése napján ugyanis felállott a kiságyban és két kezét összetéve köszönetet mondott Teremtőjének. Ez a kedves esemény okozta, hogy általában őt szokás a gyermekek védőszentjének tekinteni.

Alig kezdte el iskoláit, mikor szülővárosában nagy járvány tört ki, és mint kisgyermek árvaságra jutott. Ezért a szüleitől örökölt hatalmas vagyonával érsek nagybátyjához Patara város kolostorába költözött. Az ő felügyelete mellett nevelkedett, s gyermekeivel alatt megszerette a kolostori életet, majd iskoláinak befejeztével a papi hivatást választotta. Életét az emberiségnek és a gyerekek tanítására szentelte. Bárki kérte, mindig segített. Emberszeretete, segítőkészségének híre messze földre eljutott. Az emberek kezdték imáikba

foglalni a nevét. 270-ben a Jeruzsálemben tartó zarándokúton történtek miatt a tengerészek védőszentjévé vált! A zarándokútról visszafelé tartva betért imádkozni Anatólia fővárosába, Myra városába, ahol legendás körülmények között püspökké választották. Egy lezülött, eretnekké vált egyházmegye élére került, melyet nagy gonddal és erős hittel igazgatott. Mindenkiel jótékony volt, szerette és segítette az embereket. Egy legenda szerint püspöksége idején Lyciában hatalmas éhínség tombolt. Szicíliában (ahol viszont bőséges volt a termés) ekkor egy kereskedő olyan álmot látott, hogy menjen Myrába, s adja el ott terményeit. Mikor felébredt, rádőbbsent, hogy mindez nemcsak álom volt, hiszen tenyerében három aranyat talált előlegként. Elhajózott tehát Myrába, ahol a város jótékony püspöke felvásárolta tőle rakományát, s szétosztotta a szegények között.

Szent Miklós alakjában a fennmaradt legendakincs (elsősorban a Legenda Aurea = Arany Legenda) és a keleti (görög és orosz) egyház hagyományai alapján valószínűleg több szentéletű férfiú alakja keveredik össze.

52 évig volt püspök. Az évek alatt a szeretete, a gyerekekkel, emberekkel való törődése miatt annyira megszerették, hogy nem csak püspöküknek, de még vezetőjüknek is tartottak. Vagyonát a gyerekek és az emberek megsegítésére fordította. Egyszerű emberként élt a nép között, miközben tanított és szeretetet hirdetett. Éhínség idején a teljes egyházi vagyont a nép étkeztetésére fordította, amiért szembe került az egyházzal.

Minden este órákig sétált a városka utcáin, beszélgetett az emberekkel, figyelt a gondjaikra. Így történt a legendáját alkotó eset is: A kolostor szomszédságában élt egy elszegényedett nemes ember. Három férjhez menés előtt álló lánya azon vitalkozott egy este, hogy melyikük adja el magát rabszolgának, hogy tudjon segíteni a családon, és hogy a másik férjhez tudjon menni. Ekkor ért a nyitott ablak alá Miklós püspök, és meghallotta az alkut. Visszasietett a templomba, egy marék aranyat kötött keszkenőjébe, és bedobta az ablakon. A lányok azt hitték csoda történt. Majd egy év múlva ugyanebben az időben

még egy keszkenő aranyat dobott be a második lánynak. Kisziettek, mert lépteket hallottak az ablak alól, s akkor látták, hogy egy piros ruhás öregember siet el a sötétben. Harmadik évben ezen a napon nagyon hideg volt, és zárva találta az ablakot. Ekkor felmászott a sziklaoldalban épült ház tetejére, és a nyitott tűzhely kéményén dobta be az aranyat. Az idő folyamán mégis kitudódott a titok, hogy a jötevő maga Miklós püspök. Ugyanis a legkisebb lánynak bedobott aranyban volt egy olyan darab, amit a helyi aranykereskedő előzőleg adományozott Miklós püspöknek egy szerencsés üzletet követően. Ezt felismerve, már mindenki tudta, hogy ki a titokzatos segítő! De kiderült ez abból is, hogy december 5-én a névnapja előestéjén a hideg idő beköszöntével rendszeresen megajándékozta a gyerekeket mindenféle édességgel.

Ezért az adakozásaiért a nép elnevezte „Ajándékozó Apa”-nak (Csodatételei közt emlegetik három ártatlanul halálra ítélt ifjú megmentését, valamint három megölt gyermek feltámasztását, akiket egy mézárós megölt, majd tetemüket egy hordóba rejtette.)

A keresztényüldözések alatt őt is elfogták, éhezették, kizsárolták, de kivégezni nem merték. Fogságából végül kiszabadult, hosszú, békés öregkort ért meg. A legenda szerint lelkét (326-ban) angyalok vitték végső nyughelyére, ahol egy tiszta forrás eredt. Ebből a tiszta forrásból áradó szeretettel küldi legendája a mai gyerekekhez utódját, a Mikulást. Tisztelete a bizánci, majd a kopt egyházban bontakozott ki a hatodik században - azóta ülik temetése emléknapját december 6-án -, majd áterjedt Itáliába is. Ereklýéinek az olasz Bari városába vitele után, 1087-ben vált valóban egyetemes szentté. Szent Miklós volt tehát a Mikulás-figura atyja, akinek nevében szerte a világon megajándékozzák a gyermekeket.

Légy ó Uram Istenem! Szent Miklós közbenjárására a gyermekek segélyére, hogy szeretett Fiad példája szerint idomuljanak s egykor ugyanazon dicsőség részesei lehessenek, amelyet hűséges szolgád, Szent Miklós élvez. Jézus Krisztus a mi Urunk által. Amen.

Navrátil-Könyves Beáta

Keresztelő Szent János

Anyaszentegyházunk a szentekre haláluk napján emlékezik, hiszen a halál napja, az illető szent megdicsőülésének az ünnepe, a menyországi örök élet kezdete. Csupán három kiemelkedő üdvtörténeti személy földi születésnapját ünnepeljük: az Úr Jézusét, Szűz Máriaét és Keresztelő Szent Jánosét.

Nagyon szépen alkalmazható rá Izaiás próféta szava, az ószövetségi olvasmányból, amelyet a prófétai hivatásról mond: „Az Úr hívott meg, mielőtt még megszülettem; anyám méhétől fogva emlékezetében él nevem... A nemzetek világosságává teszek, hogy üdvösségem eljusson a föld határáig.”

Gábor angyal vitte hírül a jeruzsálemi templomban papi szolgálatát teljesítő Zakariásnak, hogy fia születik, aki az Isten prófétája, követe lesz. Ő lesz, aki visszavezeti a bűnösöket az igazság útjára és előkészíti a népet az Úr eljövetelére. Zakariás ezt nem hitte, ezért büntetésből megnémult mindaddig, amíg meg nem születik János.

Keresztelő János az összekötő kapocs az ó- és újszövetség között. Maga az Úr állítja, hogy János valamiképpen határ. Ezt mondja ugyanis: „A próféták és a törvény Jánosig tartanak.” (Mt 11, 13) János

a maga személyében az ószövetséget ábrázolja, de már az újat hirdeti. Mivel az ószövetség képviselője, azért születik idős asszonytól, Mivel pedig az újat hirdeti, azért már anyja méhében prófétává lesz. Még meg sem született, mikor Mária érkezésekor anyja ölében repesett az örömtől. Már születése előtt küldetést kapott, hogy ő az „előfutára” Jézusnak, akit az Isten arra rendelt, hogy az emberiséget felkészítse a Messiás befogadására. Ő volt az a próféta, aki nemcsak jövendölt a Messiasról, hanem előkészítette az Úr útját, aki be is mutatta a népnek a Messiaszt: „Nézzétek, az Isten Báránya! Ő veszi el a világ bűneit” (Jn 1, 37). Nincs ennél szebb és fontosabb feladat, mint másokat önzetlenül Krisztushoz vezetni.

Az Úr Jézus szerint Keresztelő János nem ingó nádszál és nem lágy ruhába öltözött ember, ő egy szilárd jellem. Már élete külsőségei is hirdetik, hogy ő nem olyan ember, aki megváltozott körülmények között véleményét is megváltoztatná. A szokatlan, szinte ijesztő külső, amely Jánost a régi próféták tanítványának mutatta, kemény szigorúsága, magával ragadó prédikációja, előrelátó tekintete, amely megértette az idők jeleit, nem maradt hatástalan.

Sem a Megváltóba vetett hitében nem inog meg, sem Heródes udvarához nem alkalmazkodott: megvesztegethetetlen jellem. Ezt az igazságért üldözést vállaló, elveiért halni kész embert dicséri az Úr Jézus az ő előhírnökében. „Mit mentetek ki látni a pusztába? – kérdezi Jézus. – Prófétát? Igen, mondom nektek, többet, mint profétát.” (Lk 7, 24, 26). Ő az, akiről az Úr Jézus kijelenti: „Mondom nektek, az asszonyok fiai között nincs, aki nagyobb volna Jánosnál” (Lk 7, 28).

Keresztelő János nem csak emlékeztető jel. Ő több, mint lelki és testi megszabadulás idejére való visszaemlékezés. A megváltás korszakát hirdeti meg, a régi időkben elhangzott ígéretek beteljesítését. Ő a pusztába kiáltó szó, hivatása, hogy felébressze az alvó, lanyha és közömbös lelkeket: „Készítsétek elő az Úr útját! Egyengessétek ösvényeit!” (Mt 3)

A keresztény élet néha Keresztelő János pusztájához hasonlít. Kevesekhez jut el a sürgető felszólítás, hogy Isten országának építésében minden megkeresztelt emberre szükség van. Ugyanakkor sok elhangzott buzdítás, tanítás pusztába kiáltott szó lesz, mert nehezen talál termékeny talajra a ránk bizottak lelkében. Mégsem adhatjuk fel a küzdelmet. Nehézségek árán is ki kell tartanunk a keresztény élethívásban. Szavainkon, de még inkább cselekedeteinken, döntéseinkben előbb utóbb meglátszik, nyilvánvalóvá lesz, hogy csak a nevünkben vagyunk-e keresztények, vagy valóban Jézushoz tartozunk-e. Küldetésünk lényegéhez tartozik a ránk bizottakat Krisztus felé irányítani, előkészíteni lelkükben az Úr útját, bemutatni nekik az Isten Báranyát és bízni abban, hogy mindez halló fülekre és befogadó szívekre talál.

Csonkáné Kisréti Boglárka

Szent Luca szűz - szakrális és profán

A hagyomány szerint az Úr 310. esztendeje táján, Constantinus idejében szenvedett vértanúságot.

Luca, a Siracusából (Szcília) való nemes szűz, anyjával együtt Szent Ágota sírjához zarándokolt. Az anya már négy éve gyógyíthatatlan vérfolyásban szenvedett. A szentmisen történetesen azt az evangéliumot olvasták föl, amelyben az Úr meggyógyítja a vérfolyásos asszonyt. Akkor Luca így szólt anyjához: „Ha hiszed, amit itt felolvassak, és sírját hittel érinted, nyomban visszanyered egészségedet.” Mikor aztán mindenki eltávozott a templomból, anya és leánya kitartóan imádkozott a sír mellett. Luca álomba merült, és látta, amint Ágota angyalokkal körülvéve, gyöngyökkel felékesítve ott áll és ezt mondja neki: „Hűgom, Luca, Istennek odaszánt szűz, mit kéred tőlem, amit te magad is meg tudsz adni anyádnak? Íme, a te hitedre meggyógyult!” Luca pedig fölébredvén így szólt anyjához: „Anyám, íme, meggyógyult! Annak nevében kérek hát, aki másaágaival meggyógyított téged, hogy ezen túl egy szót se ejts jegyesemről, hanem amit nekem hozományul akartál adni, oszd szét a szegények között!”

Miután hazatértek, naponta osztogatták vagyonukat, és a szegények szükségleteire adakoztak. Eljutott a hír a jegyes fölébe, aki Luca dajkájánál tudakozódott. A kismizmizett jegyes csalódottságában a bíró ele vitte a dolgot, mondván, hogy keresztény lett a lány, és a császárok törvénye ellenében cselekszik.

Luca a bíró becsmérő és durva szavai ellenére sem tört meg. Hitét el nem hagyta, még akkor sem, amikor a bíró bordélyosokat hozatott, hogy azok hívják az egész népet, és addig szórakozzanak vele, amíg belepusztul. Amikor meg akarták ragadni, a Szentlélek olyan súllyal rögzítette a lányt oda, hogy meg se tudták mozditani. Akkor a férfiak mellé ezer pár ökröt is adott,

de Isten szüze mozdíthatatlan maradt. Hívta a mágusokat is, hogy ráolvasásaikkal megmozdítsák, de semmire nem mentek azok sem.

Az akkori felfogás szerint mindegyik csak egy boszorkány rontása vagy maga a boszorkány volt képes. Egyesek kitalálták, hogy vizelettel megszűnik a rontás. Megparancsolta a bíró, hogy öntsék le vizelettel, de mikor így sem tudta megmozdítani, szorultságában roppant tüzet rakatott körülötte, s szurkot, gyantát és lobogó olajat öntetett rá. Luca szűz nem mozdult, sem lelkét nem adta ki, míg el nem jöttek a papok, és Krisztus testét nem adták neki. Ugyanazon a helyen temették el, és emeltek tiszteletére templomot.

A Luca (*Lucia*) név a „fény” (*lux*) szóból ered. A Gergely-féle naptárreformig december 12-e volt az év legsötétebb napja, így Luca napjával kezdődött az újra növekvő fény időszaka. A latin eredetű név, mely a világosság szóból ered, utal a téli napfordulóra. A leglőbb babona, hiedelem, varázslás ehhez a naphoz kötődik. Azt tartották a régiek, hogy ilyenkor szabadon garázdalkodnak a gonoszok.

Az év legsötétebb napja kiváló alkalmat teremtett a jóslásokra, boszorkányüzésre. Ezen a napon nem volt szabad mosni, fonni. Ha ezt megszegték, Luca kóccá változtatta a fonalat, az asszonyokhoz vágta az orsót. A kislányok „kolyoni” jártak a házakhoz, szalmán terdepelve mondtak tréfás rigmusokat, jókivánságokat. Luca, Luca, kity-koty volt a köszöntő első sora, innen származik a kolyolás kifejezés.

Ehhez a naphoz kötődik a legismertebb néphagyomány is, a Luca székének faragása.

A hagyomány szerint a széket kilencféle fából állították össze: kökény-, boróka-, körte-, som-, javor-, akác-, jegenyefenyő-, cser- és rózsafából. Minden nap csak egyetlen műveletet szabadott rajta elvégezni, de karácsony szentestére készen kellett lennie. Az éjféle misére magukkal vitték, és ha ráálltak, meglátták a boszorkányokat.

Az eladó sorban lévő lányok ezen a napon 12 gombócot főztek. Mindegyikbe egy férfi nevét rejtették. Amelyik gombóc legelőször a víz felszínére jött, megmondta ki lesz a férjük.

Luca napján vetették a lucabúzát, úgy tartották, ha karácsonyra kizöldül, jó termés várható.

Jutasi-Varró Diána

Pásztorjáték december 24-én, szerdán, fél ötkor és az éjféle szentmise előtt.

Szereplők jelentkezését kérjük

Karácsonyi miserend a kistarcsai katolikus templomban:

December 25-én, csütörtökön: éjféle szentmise

Reggel fél 8, délelőtt 9, fél 11, és este 6 órakor

December 26-án, pénteken

Reggel fél 8, délelőtt 9, fél 11, és este 6

Nagytracsán december 26-án, pénteken fél 12 után tíz perccel

Kiadja: Kistarcsai Római Katolikus Egyházközség

Felölös szerkesztő: Somlai József

Nyomda: Czövek - Windberger